

Het ambt van de stadspredikant

*de stadspredikant
als meebewegend ambtsdrager*

*29 januari 2025
Hebron, Amsterdam*

dr. Elza Kuyk / e.kuijk@vu.nl

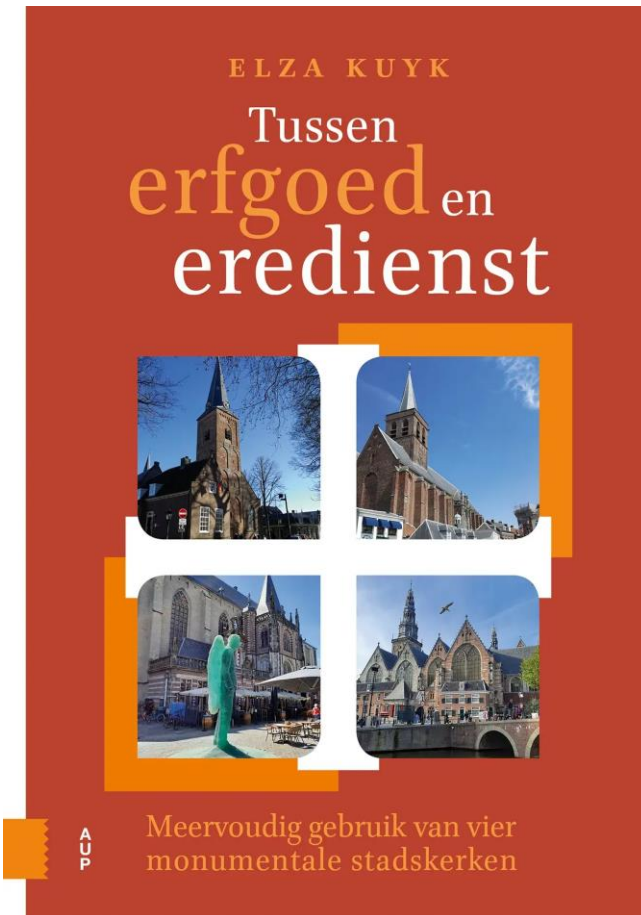
Over mij: Elza Kuyk

Studie Theologie VU

Geestelijk verzorger
jeugdzorg 1993-2003
Ecumenical officer PKN
Besturenraad/ Verus
Promotiestudie UU

**Sinds 2012 werkzaam op de Vrije Universiteit voor het
Arminius Instituut en de Faculteit Religie en Theologie**

Opzet van een verkenning in vier blokken

Wat zeggen de ecclesiologische noties uit de presentatie van Bert Dicou over de professional en persoon van de stadspredikant?

Wat zegt dit over het ambt van de stadspredikant?

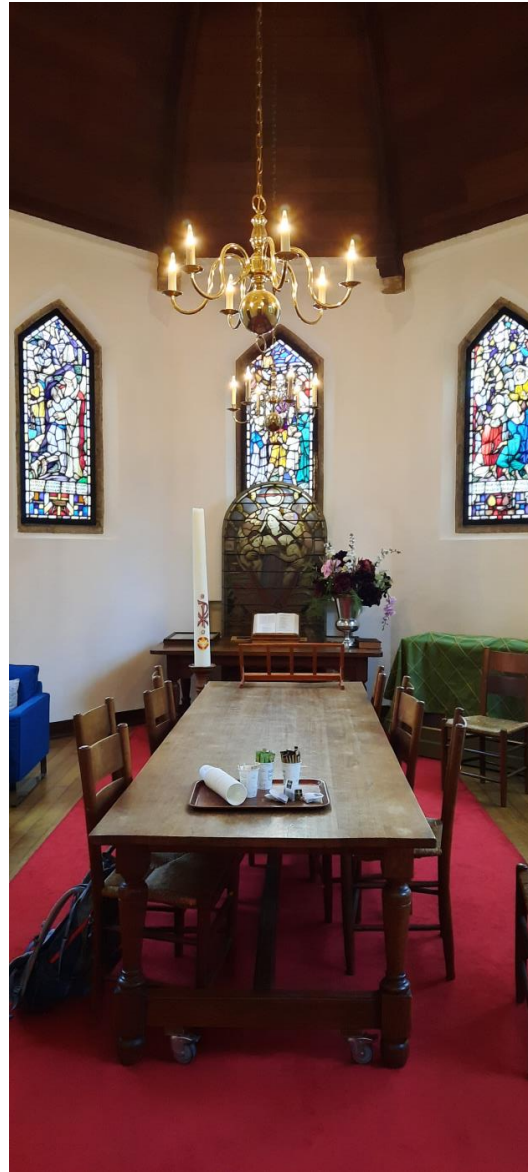
Wat is het specifieke werkveld van de stadspredikant en waarin verschilt het (of niet) met het werk van predikanten in grote steden?

Wat is een bruikbaar referentiekader voor het beschrijven van dit werkveld?

Veldwerk 2024
op vijf plekken

Bekendheid met
initiatieven elders
en/of uit voorgaande
jaren

- Enkele persoonlijke observaties
- Vrijwilligers rond stadspredikanten

Wat zijn de specifieke
competenties van
stadspredikanten?

Vergen competenties een
indeling: naar werkveld,
doelgroep of theologische
ligging of juist niet?

In hoeverre ziet de
stadspredikant de stad als
een kerk?

De stadspredikant in de ogen van de zendende kerk

Uitvoerder van de roeping van de kerk

Present en dienstbaar willen zijn in de samenleving: Serving the City

Verwachtingen

Aantoonbare belangstelling bij doelgroepen

Zichtbaarheid van de kerk(en) in de stad

Inbreng in het 'gewone' kerkelijke werk

Uitbreiding van netwerk in de stad

Op dergelijke punten zal een stadspredikant succesvol willen zijn

Wat betekent dit voor positionering en voor het ambt?

- De stadspredikant is gericht op het aangaan van verbindingen (*establishing connections*) maar niet per se in een leidende rol
- De stadspredikant is gericht op gemeenschapsvorming (volgens onze bevindingen geldt dit sterker voor wie zich buurtpastor noemt)
- Belangrijk is dat aard en duur van gemeenschappen vaak fluïde is (NB: soms een licht conflict met een protestants kerkmodel)
- De prototypen van bekende rollen (priester, herder en leraar) resoneren in de mix die er bij stadspredikanten ontstaat

het meebewegende ambt

Enkele prototypische ambtelijke rollen (priester, herder en leraar) komen naar voren al naar gelang

- persoonlijke kwaliteiten
- behoeften van de diverse gemeenschappen
- toegekende rollen (of titels: vgl. de paus van Amsterdam)
- accenten in de opdracht (bijv. diakonaal of missionair)
- afwisselend in diversiteit van contexten
- wellicht ook meer seculiere referenties: psycholoog, therapeut

Referenties voor de stadspredikant

Achtergrond van de huidige stadspredikanten in ons onderzoek:

- protestants gemeentepredikantschap
- universitaire theologische scholing

Mogelijk effect:

De stadspredikant lijkt op de wijkpredikant in grote stad of heeft dat onwillekeurig als referentie

Referenties voor de stadspredikant

Alternatief: **de geestelijk verzorger als referentie**

De stad is een werkveld, zoals een instelling ook een werkveld is

Dat werkveld is religieus, seculier en postseculier

De positie van de stadspredikant is op zichzelf niet voorgegeven, maar kan een locatiegebonden traditie hebben (bijv. van hoe een voorganger het werk heeft ingevuld) en dat geldt voor geestelijk verzorgers ook

Wat onderscheidt stadspredikanten van andere theologen?

Een specifieke opdracht (meestal gekleurd door denominatie)

Een specifieke bestuurlijke inbedding

Een specifieke plaatselijke erfenis van voorgangers

Tijdelijkheid van de aanstelling (samenhangend met financiering)

Een stadspredikant heeft niet (of niet bij voorbaat):

- een kerkgebouw
- een gemeente met leden
- de status van een wijkpredikant

Observaties

Gebruikmaking van monumentale kerkgebouwen

gebruik van (kerkelijke) huiskamers

2023

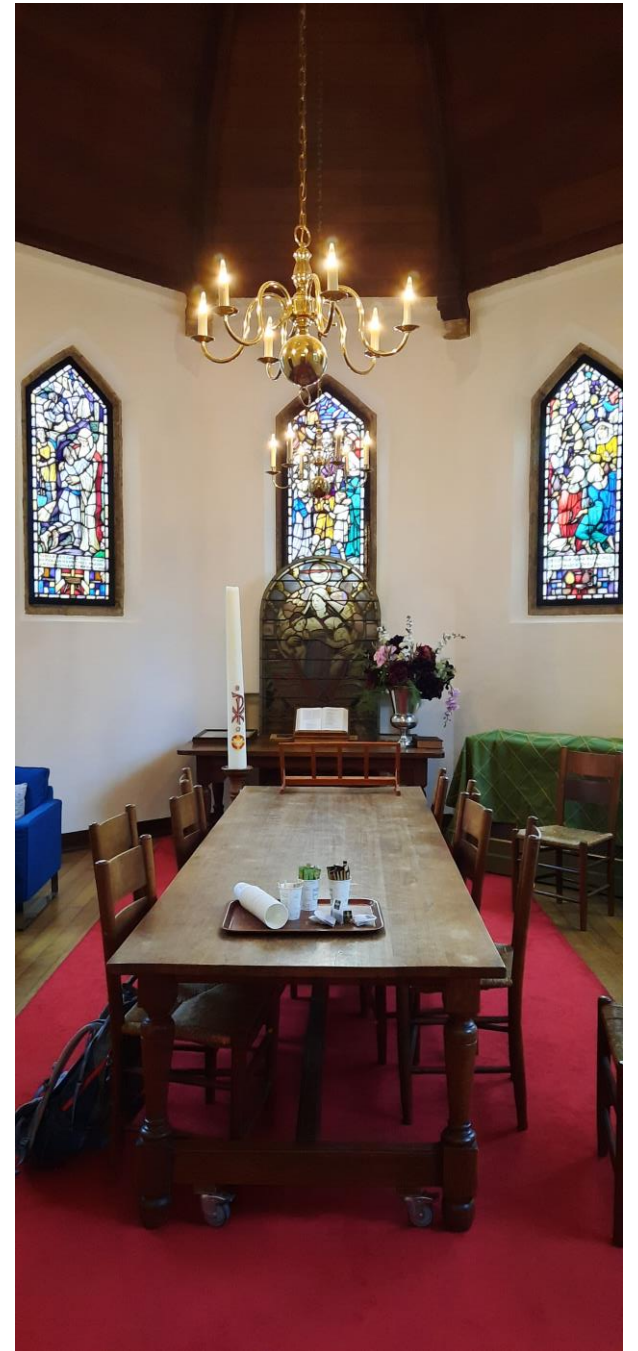
Wat plaatsen betreft

- De stadspredikant heeft of huurt plekken
- De stadspredikant kan te vinden zijn in een bibliotheek, buurthuis, festival, straat, gemeentehuis, op een toegewezen werkplek, etc

- Een stadspredikant is deels zelf te gast

Te exploreren: waar stadspredikanten zijn en hoe zij zich fysiek bewegen door de stad

Relevant voor een theologie van ruimte

Als betaalde kracht in de stad: wat is kenmerkend voor vrijwilligers rond stadspredikanten?

Predikanten en geestelijk verzorgers werken overal met vrijwilligers

Kenmerken van vrijwilligers rond stadspredikanten:

- diversiteit van groepen vrijwilligers
- vrijwilligers zijn soms meer eigenaar van een project dan stadspredikant
- meer kans op interreligiositeit / interlevensbeschouwelijkheid
- meerdere communities, waaronder tijdelijke of eventgebonden
- ook kerkleden maken vaak deel uit van de vrijwilligersgroepen

Competenties van de stadspredikant

Er komt nog een workshop over, dus we laten het nog even open

Als we aan de competenties denken:

- a) Refereren we aan de gemeentepredikant, of:
- b) Refereren we aan de geestelijk verzorger, of:
- c) Bestaat er inmiddels een voldoende ontwikkeld beroepsbeeld van de stadspredikant om te refereren aan de stadspredikant?

Competenties: werkveld, confessie, talenten, gebonden aan ecclesiologie?

- Hoe uniform moet een competentieprofiel zijn?
- Is een indeling naar specifiek werkveld of doelgroep wenselijk?
- Moet theologische oriëntatie zwaar wegen?
- Moet het vooral om persoonlijke competenties gaan?
- Houden de competenties verband met de 'geleefde ecclesiologie' en zo ja, hoe dan?

Is de stad een kerk voor de stadspredikant?

- Leidende theologie: Missio Dei / Koninkrijk van God
- Mix van diakonaal, pastoraal, missionair en liturgisch werk
- De gemeenschappen: zeer divers in schaal, in samenstelling, mate van openheid of geslotenheid, kortdurend of met langdurige traditie, doelgroep-specifiek of juist niet, gratis of toegankelijk met betaling
- Activiteiten kunnen gericht zijn op troost, actie, bescherming, prikkeling, uitwisseling – en zijn zo vergelijkbaar met wat gebeurt in liturgie
- De stadspredikant werkt met dergelijke gemeenschappen

... sounds like church, no?

Dank voor uw aandacht!